

ROZWÓJ PSYCHO-FIZYCZNY
DZIECKA OD URODZENIA
DO LAT 3

Agnieszka Pawełko

Rozwój - długotrwały proces selekcji gatunkowej w trakcie przystosowania do środowiska.
(Darwin)

W rozwoju występują pewne cechy typowe, charakterystyczne, czyli tzw. właściwości wieku. Zmieniają się one w różnym tempie i rytmie, zależą od wieku dziecka.

W początkowych stadiach rozwój przebiega szybciej, niż w późniejszych.

Proporcje ciała noworodka są odmienne od proporcji ciała dziecka starszego i człowieka dorosłego:

głowa i mózg są stosunkowo duże, twarz mała –
kości szczęki i żuchwy nie są w pełni
ukształtowane,
powieki mocno zaciśnięte ,
krótka niewidoczna szyja ,
tułów długi a kończyny krótkie i podkurczone.

Tkanka kostna noworodka przypomina bardziej chrząstkę niż kość, zawiera niewielką ilość soli mineralnych, jest obficie unaczyniona. Na sklepieniu czaszki, w miejscu zetknięcia kości ciemieniowych i czołowych, znajduje się **ciemniączko duże** przestrzeń wypełniona miękką tkanką włóknistą (które zarasta ok. 15 mżd), Podobnie jak między kośćmi ciemieniowymi a kością potyliczną - **ciemniączko małe** (zarasta w pierwszym kwartale).

Przez pierwszych kilka tygodni do ok.
2 miesięcy życia dziecko zdaje się nie reagować
na bodźce z zewnątrz.

Przez większą część doby śpi (spowodowane
jest to niedojrzałością kory mózgowej).

Okresy, czuwania są rzadkie i krótkie, ale
systematycznie się wydłużają.

W tym okresie niemowlę funkcjonuje we własnym
świecie koncentrując się na zaspakajaniu
swoich podstawowych potrzeb.

1 MIESIĄC - NOWORODEK

- ma rączki i nogi podkurczone, a dłonie zaciśnięte w pięści
- w pozycji na brzuchu unosi główkę i przez krótką chwilę utrzymuje ją w górze
- zaciska rączkę, gdy poczuje, że się ją dotyka
- przy podciąganiu z pozycji leżącej na plecach nie potrafi usztywnić szyi, więc główka opada mu do tyłu

.

-
- zatrzymuje na chwilę wzrok na przedmiotach trzymany w odległości 30-40 cm od niego. Często odwraca głowę w kierunku źródła światła
 - wydaje gardłowe dźwięki, a także głośno płacze dla wyrażenia emocji i potrzeb, np. gdy jest głodne lub coś mu dolega
 - uspokaja się po wzięciu w ramiona i przytuleniu (ukołysaniu);
 - rozsyła pierwsze odruchowe uśmiechy

2 MIESIĄC NIEMOWLĘ

- leżąc prostuje rączki i nóżki
- opierając się na przedramionach prostuje tułów i na krótko unosi głowę, która jeszcze się chwieje
- podciągane do pozycji siedzącej próbuje utrzymać główkę sztywno
- coraz intensywniej obserwuje przedmioty i osoby oraz śledzi ich ruchy wiodząc wzrokiem

-
- zaczyna reagować na dźwięki, odwraca się w kierunku, z którego dochodzi dźwięk
 - wymawia pojedyncze samogłoski, a płacz przyjmuje różne barwy i natężenie
 - na osoby pojawiające się w polu widzenia i zwracające się ku niemu coraz częściej reaguje uśmiechem.

3 MIESIĄC - NIEMOWLĘ

- leżąc na plecach potrafi odwrócić się na lewy lub prawy bok i trzymać prosto głowę
- podnosi ręce i trzymając w zasięgu wzroku ogląda je, by wreszcie włożyć paluszki do buzi
- podtrzymuje w ręce podaną mu zabawkę, ogląda ją i próbuje nią poruszać

-
- zaczyna reagować głośnym śmiechem i gruchać, wydając dźwięki składające się z samogłosek i spółgłosek, jak np.
ga, egu, grrhu, erre;
 - więź z osobami z najbliższego otoczenia dziecka staje się coraz silniejsza.

4 MIESIĄC

- leżąc na plecach potrafi obrócić się na bok, który samo wybierze;
 - trzyma prosto głowę;
- leżąc na brzuchu, podnosi głowę i pewnie podpira się rączkami;
- zaczyna poznawać różne zabawki i bada je wkładając do ust;

-
- doskonali sposób wyrażania się i z przyjemnością wydaje dźwięki o różnym natężeniu;
 - wykazuje coraz więcej zainteresowania otoczeniem, rozgląda się ciekawie dookoła i potrzebuje częstszego kontaktu z rodzicami.

5 MIESIĄC

- obraca się z pleców na boki, a czasem nawet na brzuch
- leżąc na plecach unosi głowę, aby lepiej widzieć przedmioty i osoby znajdujące się w jego otoczeniu
- leżąc na plecach podpira się stopami o pośladki i lekko unosi tułów, usiłując zrobić tzw. mostek

-
- leżąc na brzuszku, wskutek prostowania ramion i nóg wykonuje ruchy jak podczas pływania lub figurę przypominającą tzw. kołyskę
 - z łatwością przewraca się z brzucha na plecy
 - koncentruje uwagę na zabawkach, przekłada je z ręki do ręki

-
- śledzi wzrokiem przedmiot upuszczany na podłogę
 - zaczyna rozmawiać samo ze sobą, łączy samogłoski ze spółgłoskami np. dada, agaggaa;
 - jest coraz bardziej aktywne i wesołe, często się uśmiecha, płacze o wiele rzadziej niż w poprzednich miesiącach, jest bardziej zainteresowane otaczającym je światem.

6 MIESIĄC

- leżąc na plecach pewnie unosi głowę, bawi się rękami oraz posadzone pozostaje w tej pozycji przez jakiś czas, ale brak mu jeszcze stabilności
 - często chwyta przedmioty oboma rękami
 - odróżnia różne przedmioty i potrafi okazać niechęć lub aprobatę

-
- ulubioną zabawą, na którą dziecko reaguje radosnymi okrzykami jest zabawa w „a ku ku”
 - coraz wyraźniej kształtuje się poczucie przynależności do rodziny, na członków rodziny maluch reaguje gaworzeniem i śmiechem
 - w stosunku do osób obcych staje się nieufne, a nawet lękliwe
 - lubi patrzeć na własne odbicie w lustrze.

7 MIESIĄC

- coraz bardziej lubi pozycję na brzuchu i częściej daje do zrozumienia, iż chce by było wzięte na ręce
- leżąc na brzuchu podnosi głowę i opiera się na łokciach
- od czasu do czasu podciąga nogi pod brzuch, co jest pierwszą oznaką raczkowania
- zazwyczaj siedzi dość dobrze, ale na wszelki wypadek zabezpiecza się przed upadkiem rączkami wyciągniętymi przed siebie

-
- koncentruje się na zabawie, doskonali koordynację ruchów, obydwoma rękami chwyta zabawki, którymi stuka lub które pociera o siebie
 - doskonali słownictwo, pojawiają się wyrazy dwusylabowe takie jak mama, dada, baba
 - używa głosu dla przywołania dorosłych
 - uczy się pić z kubeczka, wyciąga rękę po kawałek biszkopta (bezglutenowego), który zjada ze smakiem.

8 MIESIĄC

- przedkłada pozycję na brzuchu, wspiera się na rękach, jest to pozycja wyjściowa do raczkowania, dzięki któremu może dotrzeć do przedmiotów znajdujących się do tej pory poza jego zasięgiem
- potrafi już usiąść, podnosząc się z pozycji na boku
 - siedząc, trzyma plecy prosto
- sięga po coraz mniejsze przedmioty i chwytaje je używając kciuka i palca wskazującego

-
- gaworzy, wymawiając podwójne sylaby
 - dosyć dobrze sobie radzi, pijąc z kubeczka
i jedząc z łyżeczki
 - reaguje na wyraźne zakazy w formie
zwrotu „nie wolno”, próbując je jednak
ignorować
 - w stosunku do obcych jest nieufne,
najbezpieczniej czuje się przy mamie.

9 MIESIĄC

- bardzo lubi siedzieć i nie ma żadnych problemów z utrzymaniem równowagi
- staje się aktywne ruchowo, sprawniej i coraz szybciej raczkuje, może się dostać do wielu miejsc
 - wstaje, trzymając się mebli
- z przyjemnością bawi się paluszkami, w zabawach poznaje swoje ciało

-
- zabawki, po które sięga świadomie ogląda i bada bardzo dokładnie
 - z zaciekawieniem ogląda książeczki i obrazki;
 - uwielbia wkładanie i wyjmowanie zabawek z koszyka, a potem wyjmowanie ich
 - zdecydowanie i coraz wyraźniej wyraża swoje życzenia i potrzeby.

10 MIESIĄC

- siada z pozycji na brzuchu i samodzielnie wstaje
 - podtrzymując się mebli staje przy nich pewnie, a następnie próbuje poruszać się wzdłuż nich bokiem
- uwielbia zabawę w chowanego, przy czym samo chętnie się chowa np. pod pieluszką, którą z wybuchem radości ściąga sobie z głowy

-
- uznanie i pochwała są dla niego wyjątkowo ważne, potrafi odróżnić pochwałę od nagany
 - jest wesołe i otwarte w stosunku do osób, które lubi, rezygnuje natomiast z kontaktów z ludźmi, do których nie żywi sympatii
 - dużo gaworzy, zwracając na siebie uwagę dorosłych.

11 MIESIĄC

- chodzi podtrzymywane przez rodziców
- układa klocki lub inne przedmioty jeden na drugim, przyciąga do siebie zabawki lub popycha je przed sobą
- jest bardzo rozmowne, przy czym raczej używa pojedynczych sylab

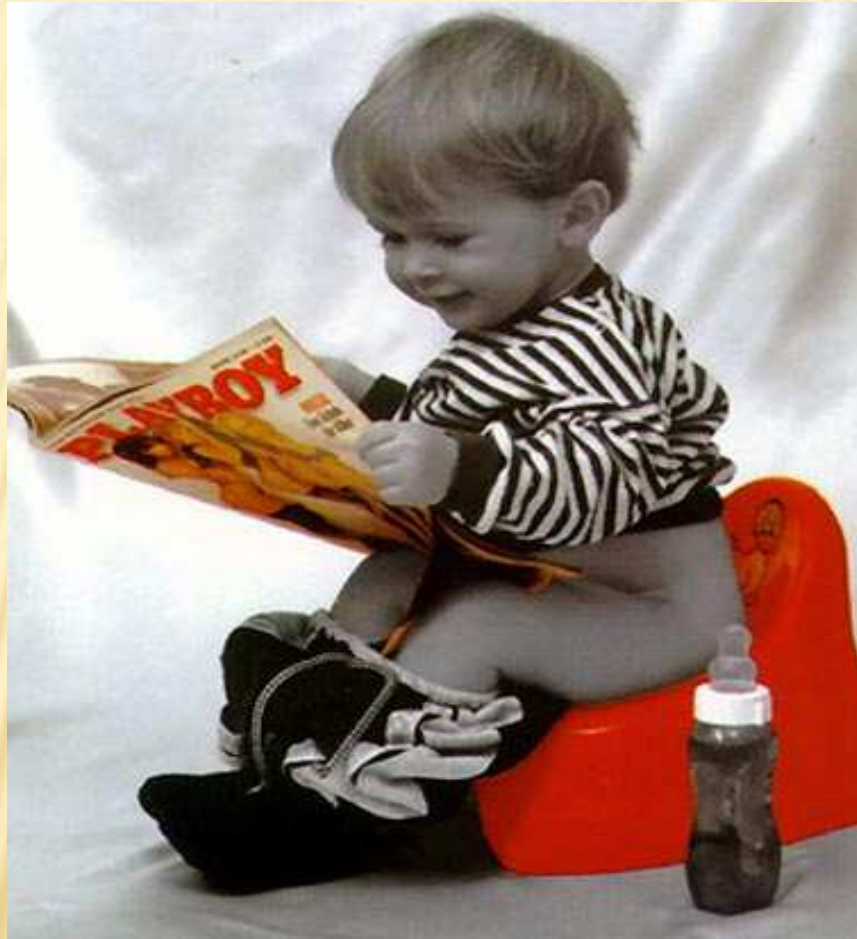
-
- najczęściej reaguje już na swoje imię
 - mówiąc "mama", "tata", wie, do kogo mówi
 - pije z kubeczka i często chce samodzielnie jeść łyżeczką
 - pochwalone jest bardzo dumne i powtarza czynność, za którą uzyskało pochwałę.

12 MIESIĄC

- trzymane za rączki próbuje stawiać pierwsze niepewne kroki
- szybko raczkując, próbuje dotrzeć do wszystkich zakątków pomieszczenia, w którym się znajduje
- lubi przedmioty mogące być źródłem głośnych dźwięków np. garnki.

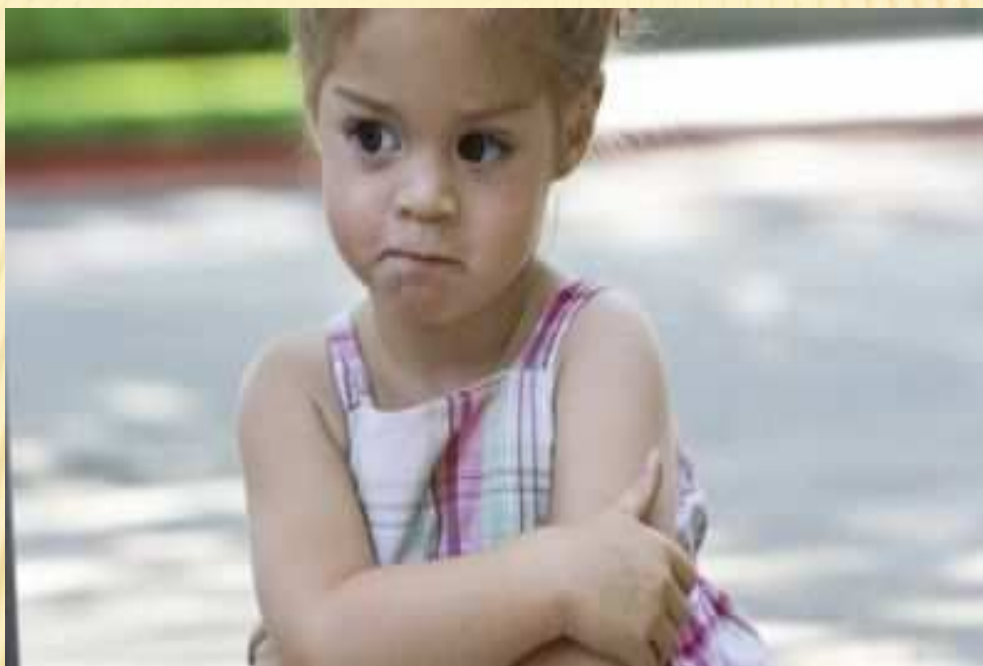
-
- idąc trzyma się jedną ręką, tak sięga po wszystko, co jest interesujące
 - zaczyna rozumieć znaczenie wielu słów, powtarza niektóre sylaby, wiedząc o kim lub o czym mówi np. mama, tata, hauhau
 - szczególnie mocno zaznacza się więź z rodzicami - dziecko pragnie mieć poczucie bezpieczeństwa.

1-2 ROK ŻYCIA DZIECKA

- ten okres to „wiek przekory”- nie to ulubione słowo malucha
 - doskonalili swoje umiejętności, poznają wielkość, kształt i mechanizm przedmiotów
 - zaczyna przeżywać lęki związane z życiem codziennym np. reagują płaczem na dźwięk odkurzacza

-
- potrafi nawiązać kontakt z dorosłymi i rówieśnikami
 - doskonali mowę buduje zdania proste np. mama am
 - próbuje samodzielnie jeść
 - nauka korzystania z nocnika

2-3 LATKA

- dwulatek uczy się przez naśladownictwo
 - zachęcamy dziecko do kontaktów z rówieśnikami
 - pojawiają się trudności z podjęciem decyzji i upór i zacięcie przybiera na sile
 - „trudności” z popołudniową drzemką
- wchodzi i schodzi ze schodów trzymając się poręczy

-
- pojawia się lęk przed rozłąką z rodzicami
 - potrafi „grać” na uczuciach rodziców
 - zgłasza potrzeby fizjologiczne
 - buduje zdania, poszerza zasób słów
 - mówi o sobie w trzeciej osobie np. Adaś chce...

3 LATEK

- posługuje się sprawnie ok. 1000 wyrazami
 - buduje zdania złożone
- jest w pełni świadome własnego ja, nie mówi już o sobie w osobie trzeciej
- potrafi podskoczyć ok. 5 cm na złączonych nogach i stać na jednej nodze, sprawnie biega i tańczy przy muzyce oraz rzuca piłką nie tracąc przy tym równowagi.

-
- uwielbia wszelkie zabawy w piaskownicy i na placu zabaw, ale szybko się nudzi
 - trzylatek jest towarzyski i potrafi się bawić w grupach 2-3 osobowych i co najważniejsze zaczyna się dzielić z innymi dziećmi zabawkami
 - sam się ubiera ma jednak problem z rozróżnieniem stron prawa/lewa.

-
- zgłasza potrzeby fizjologiczne, pampersy odchodzą już w przeszłość, zdarzają się jednak, zwłaszcza u chłopców, problemy z odstawieniem pieluch Nawet, jeśli w dzień trzylatek nie korzysta z pampersów, często jeszcze musi używać ich w nocy
 - w miarę sprawnie posługuje się łyżką i widelcem